

N:o 6.

Redaktör och utgivare: **FRANS J. HUSS.**
Expedition: Ölofsgatan 1 (Hötorget 6.) 1 tr. upp öfv. gård.

Stockholm den 15 Mars 1889.

Pris: Helt år 5 kr., Lösnr 25 öre.
Annonspris: 10 öre petitraden. Bilaga I: 80 öre.

Årg. 9.

Felix Dreyschock.

Namnet Dreyschock är sedan gammalt bekant hos oss från den tid då i slutet af femtio- och början af sextioalet den eminente pianisten Alexander Dreyschock konserterade här i hufvudstaden, hvarjemte dennes talrika salongskompositioner på sin tid voro mycket i smaken hos vår musikalskade publik. Det är nu jemt tjugu år sedan han gick ur tiden. Men namnet lefver åter upp bland pianots hjeltar genom hans brorson, Felix Dreyschock, den unge pianovirtuosen och komponisten, som nyligen konserterat här, och hvars bild illustrerar dagens nummer.

Vi hafva ännu i friskt minne violinmästaren Saurets andra besök i Stockholm för tre år sedan, samtidigt med bröderna Ysayes. Herr Sauret hade då i sällskap med sig den unge pianisten Felix Dreyschock, förut okänd för oss, hvilken då väckte stora sympatier såväl för sitt utmärkta ackompanjement, som gedigna och konstnärliga solospel och icke minst för sin kompositionstalang, hvilken på ett högst fördelaktigt sätt trädde i dagen förnämligast genom hans Ess dur-konsert, vittnande om grundliga

studier och rik fantasi, men äfven genom hans mindre arbeten, en Gavotte och Tarantella, som han då lät höra. Allmänna omdömet om den unge konstnären var då att hans spel utmärkte sig lika mycket för teknisk fulländning som klarhet och precision, fritt från allt effektsökeri men karakteriseradt af sann uppfattning. Man saknade väl passionens glöd i föredraget men känsla och finess i uttrycket kunde

dock ingalunda fränkännas detsamma. Vid återhörandet af herr Dreyschock å de konserter, hvari han senast lätit höra sig, en symfonikonsert och två egna, har man fått konstatera samma goda egenskaper, och hans flärdfria, gedigna spel ställer honom i en än bättre dager straxt efter åhörandet af en berömd pianovirtuos, som — med all respekt för hans stora talang — i det hänseendet icke fullt tillfredsställde

oss. En särskild konst, som ej är så allmän hos våra pianister, den att smakfullt sköta basen och venstra handen synes herr Dreyschock kunna berömma sig af.

Felix Dreyschock är född i Leipzig 1860 d. 27/12. Hans föräldrar voro i konstverlden bekanta personligheter; fadern var Raimund Dreyschock violinist, i 18 år konsertmästare vid Gevandhauskonserterna och konservatorielärare i Leipzig († 1869), modern, född Elisabeth Nose (f. 1832), konsertsångerska. Efter sin mans död flyttade hon med sin unge son till Berlin, dit hon också öfverflyttade sitt två år förut i Leipzig grundade sånginstitut. Oktadt det redan tidigt märktes omisskänliga anlag för musik hos den lille Felix, blef dock ej något beslut fattadt om att låta honom gå musikkvägen, och han erhöi därför endast nödortftig musikun-

Felix Dreyschock.

dervisning samtidigt med det att han genomgick Berlins gymnasium. Men med tiden blef hans åtrå till pianospelet allt större och större hvarför han underkastades prof vid kgl. konstakademien i Berlin, efter hvars domslut han blef upptagen som elev vid högskolan. Senare studerade han komposition hos Kiel och Taubert samt fortsatte sina pianostudier hos professor Ehrlich. I början af 1883 uppträdde han första gången offentligen i Berlin, då alla Berlintidningar enstämmigt berömde hans spel och befäste hans rykte som en af Tysklands dugligaste pianister. Vid påföljande konsert föredrog han sin pianokonsert med orkester under Joachims ledning och vann med rätta mycket beröm för detta om en ovanlig kompositionsbegåfning vittnande arbete. Tillsammans med Joachim gjorde han sedan en större konsert-tournée i Tyskland. Vid Kristina Nilssons konserterande i Wien och Prag hösten 1885 biträdde herr Dreyschock äfven, såsom vi förr nämnt. Af F. Dreyschocks kompositioner kunna vi utom *konsernten*, (op. 9) och *Tarantellan* samt *Menuett*, *Canzonetta*, *Walzer* (ur op. 17) hvilka han här spelat, nämna op. 8, en samling af 5 *pianostycken* (*Concerte*, *Gavotte*, *Humoreske*, *Barcarole*, *Impromptu*.) *Cinq Morceaux de danse*, en *Serenad* för orkester, en *Sonat* för violin och piano, (1 *Polonaise*, 2 *Vals*, 3 *Polka*, 4 *Mazurka*, 5 *Galopp*) m. fl. pianosaker och sånger. På Abr. Lundqvists förlag härst. är af Dreyschocks kompositioner utgifna: *Gavotte* (op. 8), *Barcarolle* (op. 5. *Deux morceaux I*) och *Polka*.

För närvarande är herr Dreyschock sysselsatt med komponerande af en större symfoni, som nästa vinter lär komma att gifvas.

Utom det att Felix Dreyschock genom sin stora konstnärlighet och sina personliga egenskaper väcker våra sympatier, kan intresset för honom i vårt land ej annat än ökas af den omständigheten, att han, såsom våra tidningar förut omtalat, trolöfvat sig med en svenska, fröken Hulda Burman i Upsala; han är också redan ganska hemmastadd med vårt språk. Herr Dreyschock lemnar snart vårt land för att återvända till Tyskland, men vi önska honom uppriktigt ett «välkommen åter!» till vår musikverld.

Pianot.

Historik öfver dess uppkomst, samt om utvecklingen af stilen och tekniken för detta instrument.

I.

Ursprunget.

(Forts.)

Samma klangegenskap, väsentligen olika klavichordets, var för dessa instrument gemensam (flera skiljaktig-

heter i följd af storlek och konstruktionssätt oberäknade); ty medlet för tonbildningen var detsamma. Tonen bildades nämligen derigenom att spinnets tunna messingssträngar eller flygelns stålsträngar anslogos genom vid dockor fästade spetsiga fjäderpenor (korppennor), hos klavichorden sattes strängarna i svängning af tangenterna. Flygelns tjänade därför hufvudsakligen till ackompagnement af körsånger och ståkinstrument äfvensom till konsertföredrag. De ofta upprepade försöken att förse flyglarne med utdrag eller särskilda register till att åstadkomma ljud af klockor, pukor, messingstallriker etc. sysselsatte lifligt våra föfäder utan att dock leda till något varaktigt resultat. Emellertid lyckades det att mildra den skarpa, tvära tonen derigenom att den ene instrumentmakaren sökte att medelst buffelhud, den andre medelst lädertangenter o. s. v. ersätta korppennorna, hvilka naturligtvis snart blefvo utslitna, hvarför också cymbalisten måste förstå sig på »kilandet». Först genom »hammarmekaniken» skulle emellertid lösningen åstadkommas af dessa till en del genialiska, ofta nog äfventyrliga och alltid komplicerade experiment. Det är konstateradt, att man för denna epokgörande, efter hvad man kunde tycka, så enkla uppfinning har att tacka Bartolomeo Christofori från Padua, instrumentmakare i Florens (1711). Hans instrumenter kommo likväl icke utom Italiens gränser och synas ej heller der haft särdeles stor spridning. Nästan samtidigt framträdde fransmannen Marius med samma uppfinning i det han förelade Académie royal i Paris (1718) fyra modeller utan att likväl dermed väcka något uppseende. Hur föga uppmärksamhet den banbrytande idén ådrog sig vid den tiden kan man sluta deraf, att Walthers först 1732 utgifna lexicon alls ingenting har att säga härom. Under tiden hade den gedigne organisten och teoretikern Ch. G. Schröter börjat sina funderingar öfver hammarmekaniken. Redan 1717 lät han konstruera ett pianoforte och förevisade deraf två modeller inför hofvet i Dresden, dock med så ringa framgång, att han icke ens kunde bekomma dem åter. Då genom de outtröttliga forskningar och sjelfständiga förbättringar, som gjordes af den geniale orgelbyggaren Gottfried Silbermann (1683—1754), pianofortet äntligen praktiskt trädde ut i verlden, tog Schröter med mycket eftertryck uppfinningen i anspråk för sin egen del. Han påstod i en 1763 utgifven skrift: »Omständlig beskrifning öfver ett nyuppfunnet klaverinstrument, på hvilket man i olika grader kan spela starkt eller svagt, jemte två planscher», att han var den förste uppfinnaren af pianofortet: »utan hans vett och vilja hade man dåligt eftergjort hans förlorade modeller och under namnet pianoforte spridd dem i Tyskland». Man

har intet skäl att tvifla på hedern och ärligheten hos Schröter, som alls icke var någon charlatan utan en man med grundligt, mångsidigt vetande och stor forskningsifver — redan som skolgosse hade han i Dresden anställt flitiga undersökningar med monochordet. I alla händelser är det först den berömda Silbermann, som lyckats fullkomna pianofortet till den grad att det småningom kunde undantränga klavichordet och klavicymbalen, hvilkas särskilda företräden det förenade. L. Mooser skildrar Silbermanns arbetssätt med de orden: »Allt måste hos honom vara äkta och godt; för skenet arbetade han aldrig, och bristfälliga arbeten, ja till och med redan färdiga pianoforten, slog han sönder med yxan. Hofkomponisten Joh. Fr. Agricola i Berlin (1720—1764) skrifver om densamme: Herr Gottfried Silbermann har af dessa instrument till en början förfärdigat två stycken. Det ena af dem hade sal. kapellmästaren Johann Sebastian Bach sett och spelat på. Han hade berömt klangen i detsamma, ja till och med beundrat det, men också tadlat att det ljud för svagt i höjden och var alltför tungspelt». Detta hade herr Silbermann, som alls icke kunde lida något tadel öfver hans fabrikat, upptaget ganska illa. Han var därför länge förtörnad på herr Bach. Och likväl sade honom hans samvete, att herr Bach ej hade orätt. Han ansåg alltså för bäst, hvilket lärer honom till stort beröm, att icke vidare släppa ut dessa instrument; desto ifrigare sysselsatte sig hans tankar med förbättrandet af de fel som herr J. S. Bach anmärkt. Härpå arbetade han flere år. Och att häri låg verkliga orsaken till detta dröjsmål be- tviflar jag så mycket mindre, som jag hört herr Silbermann sjelf uppriktigt bekänna att så var förhållandet. Äntligen, då herr Silbermann verkligen åstadkommit flera förbättringar, synnerligast med hänseende till *traktamentet*, sålde han åter ett till furstliga hofvet i Rudolstadt — — Kort derpå lät hans majestät konungen af Preussen förskrifva ett af dessa instrument, och då detta fann allerrhögsta bifall för honom bestälde han ännu flera af herr Silbermann. Hos alla dessa instrument sågo och hörde särdeles de, hvilka, såsom jag, äfven sett ett af de båda äldre, ganska väl hur flitigt herr Silbermann måst ha arbetat på deras förbättring. Herr Silbermann hade också haft den lofliga äregirigheten att visa ett af dessa sina nya instrument för sal. herr kapellmästaren Bach samt låta honom undersöka detsamma och erhöi i vederställning af honom fullkomligt godkännande». Om äfven Bach och senare Mozart gaf pianofortet allt erkännande, lyckades det likväl endast långsamt men desto säkrare att bryta sig väg. — Till England letade sig den nya mekaniken fram genom en tysk vid namn Zumppe 1760, och snart

uppstodo här fabriker, från hvilka förträffliga, alltmer förbättrade instrument utgingo vi nämna endast husen Longman & Broderip, föregångare till Collard & Clementi samt Broadwood. Den utomordentligt rika och motståndskraftiga »engelska mekaniken» fordrade mer kraftutveckling än »Wienermekaniken», hvilken Mozart och hans skola hyllade, och blef ej utan stort inflytande på spelsättet och stilen hos Clementi och hans lärjungar, ty Clementi var en ifrig förkämpe för pianofortet i allmänhet och »den engelska mekaniken» i synnerhet.

År 1777 se vi pianofortet dyka upp i Frankrike. Seb. Erhard (Erard) från Strassburg, hvars flyglar sedan vunno så stort beröm, är skaparen af den franska mekaniken (double échappement); han befriade den engelska mekaniken, som han införde i Frankrike, från dess ovighet. Hans geniale brorson Pierre Erard och Pape voro ej mindre uppfinningsrika i sin verksamhet och bragte den franska pianofabrikationen till en sådan höjd, att den tycktes trotsa alla andra nationers ansträngningar i den vägen. Utom J. Pleyel från Wien, en flitig och omtyckt komponist, hvilken 1795 slog sig ned i Paris och 1807 grundade en pianofabrik, egnade sig der åt samma företag Kalkbrenner och Henri Herz, men de uppnådde på långt när ej Erards storhet, alldenstund de väl drogo nytta af viktiga förbättringar och nya uppfinningar men sjelfva ej bragte sådana i dagen. Vända vi tillbaka till Tyskland, så se vi i Wien, den tidens musikaliska metropol, Streicher'ska fabriken vinna en betydendhet, som gjort att den kom i den omedelbaraste och betydelsefullaste förbindelse med alla tiders största tonsättare och pianospelare. Den Streicher'ska utgick från Andr. Steins fabrik i Augsburg. Stein, en lärjunge till Silbermann, hade att fagna sig åt ett stort rykte. Han var upphofsman till den s. k. »Wienermekanismen» och många slags förbättringar; bl. a. tillskrifver man honom hammarnes skinnbeklädnad. Mozart lärde känna honom 1777 vid ett besök i Augsburg och yttrade sig med lifligt bifall om dessa instrument. Vid detta tillfälle hörde han också fabrikantens åttaåriga dotter »Nanette Stein» spela. I ett bref till sin far gjorde han sig lustig öfver hennes sätt att spela, i det han yttrar: »Den som ser och hör henne spela och kan hålla sig för skratt, den måste vara en sten, som hennes far. — Hon kan blifva något, hon har geni, men på detta sätt blir det ingenting af henne». — Men den lilla Nanette blef icke allenast en framstående konstnärinna utan äfven en qvinna som var utrustad med lika många andliga företräden som qvinliga dygder. Hon stod i troget vänskapsförhållande till Beethoven, ingrep outtröttligt med sin ordnande hand i dennes orediga husliga

förhållanden och spred, lik en solstråle, genom sitt glada kärleksfulla väsen värme och ljus i den på äldre dagar olycklige mästarens ödsliga och skuggomhöljda hjerterum.

Nanette Stein fortsatte sjelf efter sin faders död dennes affär, hvartill hennes grundliga kunskaper i pianofabrikationen gjorde henne fullt skicklig, och flyttade med Andr. Streicher*, med hvilken hon gift sig, 1794 till Wien. Hennes man gjorde sig förtrogen med pianofabrikationen, grep sjelfständigt in i yrket och »huset Streicher» bildade också i afseende på sällskapslifvet och älskvärd gästfrihet den musikaliska medelpunkten i Wien.

Nanette Streicher dog, allmänt ärad, 1833. — Vi hafva nu hunnit till slutet af vår lilla skiss' första afdelning. Hvilket inflytande utvecklingen af pianomusiken haft på kompositionssättet hos en Clementi Beethoven, Hummel o. a. Komma vi att se i följande afdelning. Om i våra dagar den mätade, rika, schatteringsmätliga klangen hos en flygel af Bechstein, Blüthner, Röhrnisch, Steinway o. a. skänker oss njutning, om medel gifvits oss i händerna, att i skönt väljud tolka våra stora mästares herrliga uppenbarelser, vilja vi ej förglömma dessa oförtutet sträfvande män och deras ofta nog krossade och förfelade förhoppningar, dessa som bragt i dagen ett så storartadt resultat af mänsklig förmåga och viljekraft. Man må göra narr af »den herskande pianofebern», så mycket står dock fast, att intet annat instrument kan tillnärmelsevis erkännas vara i besittning af så stor fullständighet. Väl saknar pianot orgelns mäktigt företräden, men dess mera objektiva, neutrala klangkarakter lämpar sig för hvarje stilart och förmedlar vår bekantskap med den musikaliska literaturen i hela dess omfång. Att pianot gör smaken förfleckad är icke riktigt sannt; ty den förvånansvärda, allt mer växande spridningen af sådana tondiktarens verk som Bach, Beethoven, Mendelssohn, Schumann, Chopin och deras epigoner är ett slående bevis på motsatsen.

FÖLJETONG.

Den revolutionära sångerskan.

Af M. Hannsen.

I stunder af sjelfransakning brukar en dyster tystnad herrska; på sin höjd följer en suck öfver den stränga kritik som man riktar mot sig sjelf. En sådan stund af nedslagenhet hade också i midten af förra århundradet

* Streicher, Johann Andreas, född i Stuttgart 1761, kamrat med Schiller i Karlsskolan, bistod denne såsom bekant, med beundransvärd sjelfupoffring på flykten från Mannheim till Frankfurt.

Mlle Larose, andra sångerskan vid opéra comique i Paris, då hon stod framför spegeln och pröfvande mönstrade sin gestalt. Det tjocka pudret hade ej mera förmågan att aflägsna hvarje liten rynka vid ögon och mun; den svarta skönhetsmuschen satt icke mer så kokett som förr på de alltför fylliga kinderna och damastklädnungen hade åter betänkligt knakat i alla sömmarna då kammarjungfrun igen snörde den — skäl nog till en smärtsam återblick på forna dagar.

En suck ännu längre och djupare än de förra, den tjejarinnan lika litet som herskarinnans förstummande maktade tyda, kom den trogna flickan att gripa efter luktattenflaskan, och hon blef helt förvånad, då matmodern i stället för att klaga öfver kroppsligt lidande, slutligen sade: »Vet du på hvem jag tänker, Ninette? Jo på Fiorilli, som vid 82 års ålder ännu var i stånd att dela ut örfilar med foten — den afundsvärde! Och jag med mina 28 år — eller är jag kanske äldre? jag måste väl än en gång titta på min dopsedel — jag är redan besvärad af att springa. Nyligen i Versailles, då under bollspelet kungens fjäderboll förrrade sig i vår närhet, förekom mig ganska riktigt Favart, fastän hon stod längre ifrån honom än jag, tog upp den och öfverlemnade den åt kungen. Allt nog, det der förargar mig!»

Ett klampande såsom af träskor, hvarmed flinka fötter sprungo, kom sångerskan att se ännu mera vred ut. Dörren slogs upp och in störtade Clapotte, Laroses unga kökspiga, den största beundrarinnan af hennes matmor och teatern, den godmodigaste och mest glömska person i verlden. Hon hade fått befallning att lägga af de slamrande träskorna, hvilka plågade den ömtåliga sångerskans öron och nerver, men åter glömt befallningen, då hon nu i all hast kom för att anmäla markis Dupuis, och hade väl fått sig en skarp lex, om icke det anmälda besöket varit så välkommet. Larose nöjde sig därför med en hotande handrörelse i riktning mot träskorna och skyndade in i salongen för att emottaga markisen.

Denne var hennes trognaste beundrare och kom i dag lägligare för henne än någonsin. Favart, hennes rival hade på komiska operans scen infört nyheter, som väckte stor förbittring hos Larose och hennes qvinliga kolleger. Var det inte oerhördt, att den lilla af publiken bortskämda sångerskan bröt med alla traditioner och nyligen haft djerfheten att i »Sultaninnan» uppträda i en äkta turkisk kostym i stället för i den sedvanliga hofdräkten? Och publiken hade jublat och applåderat, hvad som också föranledde Saint-Huberti vid stora operan att gårdagen uppträda på scenen såsom Iphigenie i antik drägt. Hur komiskt hade ej hennes följe sett ut i hofdräkten från Versailles med mös-

sor à la *Figaro* på det pudrade håret, och hur hade ej parketten jublat äfven nu!

Och åter förbereddes en ny operett »Bastien och Bastienne». Favart hade naturligtvis erhållit hufvudrollen och beredde säkert ånyo en öfverraskning åt publiken med någon ny dräkt som trotsade alla hittills gällande teaterbruk. Detta var outhärdligt för den stackars Larose, som ej kunde tänka sig en drottning på scenen utan styfkjortel och pudradt hår, en herdinna utan sidenförkläde och skönhetsmuscher. Hon ville därför inverka på abbé de Voisenon, hvars mäktiga inflytande hos pressen, framför allt hos tidningen »l'Opinion du Parterre», var henne väl bekant, och markis Dupuis hade lofvat den upprägnade sängerskan att denna afton föra till henne abbén. Hennes första ord var en fråga efter den otåligt väntade, men Dupuis svarade med en axelryckning: »Lugna er, min dyraste! abbén kan ej mottaga er älskvärda inbjudning, då han beklagligen förut är bjuden till Favart».

»Till henne? Och i morgon ger man 'Bastien och Bastienne', den nya operetten, — det är alltså för sent att nu inverka på Voisenon!»

»Jag har i dag gjort allt möilligt för att sätta abbén i harnesk mot dessa dåraktiga nyheter, som Favart bringar upp på scenen.»

»Hvad har hon väl nu i morgon hittat på för galenskaper?» jämrade sig Larose.

»Lugna er då, min kära vän! Jag hoppas, att hon i morgon ej kan företa sig något, som åter förtryter er. Baron Fouquette, som skaffat Favart den turkiska kostymen, har dragit öronen åt sig, och hon sjelf lär vara tröstlös öfver att hon just i den nya operetten ej kan uppträda så, som hon gjorde sist.»

»Undanflykter! Ni vill bara trösta mig, markis! Men ni skall komma med mig i morgon, och jag är säker på att Favart åter igen öfverraskar oss med några af sina absurditeter.»

Markisen tog afsked, och missnöjdare än förut gick Larose tillbaka in i sängkammaren för att ställa sig i ordning till dagens repetition. Kammarjungfrun var icke till hands, som vanligt, att svepa sjalen om axlarna på henne; hon drog därför på klocksträngen. Straxt derefter klampade vid dörren Clapottes träskor och den tjenstfärdiga flickan kom inspringande. Att märka sin herskarinnas vredgade uppsyn, hastigt draga af sig de små larmande orostiftarne och träda öfver tröskeln i strumpfötterna var ett ögonblicks verk för Clapotte, men hennes herskarinna hade redan rusat fram emot den förskräckta tjejarinnan, utropande: »Bort med de der otäckorna, som alltid förarga mig med sitt väsen. Du kastar dem i ögonblicket på elden, hör du!»

Clapotte föll på sina knän. »Det kan jag inte göra!»

»Du måste!»

»Nej, jag skiljer mig aldrig från dessa skor — min skatt har skänkt mig dem och sjelf snidat dem. Så vackra och nätta träskor som dessa kan jag inte få i hela världen!»

»Så gå din väg! Jag vill ej mer se dig! Tag dina älskade träskor och — bort med dig!»

Clapotte anropade hennes barmhertighet, men den uppretade sängerskan var obeveklig; och då flickan till slut snyftande utropade: »Och jag skulle då aldrig mera få se mamsell på teatern, aldrig mera som förut få beundra er, när ni skänkte mig en galeriplats? Ack, det kan jag icke uthärda!» — så utropade den förgrymmade: »Så gå då till Favart! Hela världen beundrar henne mer än mig, och dina afskyvärda träskor passa just till de ohyggligheter i toalettväg, som är hennes förtjusning.» —

Ännu en gång slamrade Clapottes träskor på stengolfvet; derpå begaf hon sig med sitt lilla knyte utför den trappa, öfver hvilken hennes matmors släp nyss förut hörts frasa.

En ledsam natt och en ledsam dag följde för Mlle Larose efter detta uppträde. Hela Paris talade om den nya operetten, alla glädde sig åt att få se eller höra något om den firade Favart, som säkert åter skulle öfverraska publiken med någonting nytt, och Larose måste lägga på ej så litet rödt för att dölja den blekhet, som harmen lagt öfver hennes kinder, innan hon i sällskap med Dupuis skyndade till teatern.

Favarts vänner, med baron Fouquette och abbé de Voisenon i spetsen, sutto på parterren, under glad och spänd väntan afbidande sängerskans uppträdande. Slutligen kom det af Larose så fruktade och af publiken så efterlängtrade ögonblicket: Favart såsom Bastienne visade sig på scenen — men i en annan kostym, än man väntat. Hade hon som turkinna visat sig i turkiskt siden, så kom hon i dag fram som bondflicka i simpel linneklädning med ett litet guldkors om den bara halsen, håret enkelt benadt, de nätta fötterna instuckna i träskor, i hvilka Larose tyckte sig igenkänna Clapottes.

Ett tumult följde på Favarts framträdande. Publiken i logerna var först förbluffad, sedan förargad öfver att se sin älskling i en så simpel kostym, hvilket förekom den som en ringaktning af den goda smaken. Men parterren applåderade. Borans quatrains öfver Favart:

»Nature un jour épousa l'art,
De leur amour naquit Favart,
Qui semble tenir de son Père
Tout ce qu'elle doit à sa Mère!»

gick från mun till mun, och man fann infallet att låta en bondqvinna äfven uppträda i bondkostym lika nytt som riktigt.

Trots detta hade måhända missnöjet hos logepubliken fått öfverhand, om ej

baron Fouquette skyndat upp och träd in i hertiginnan de Choiseuls loge, som var belägen ej långt ifrån markis Dupuis'. Artigt bugade han sig för hertiginnan och sade derefter: »Ni är också förtjust i Favarts infall och vill säkert veta, hvarifrån hon fått trätofflor-na? Oh! de voro svårare att få än den turkiska kostymen, ty hvarje träsko, som jag lät skaffa min lilla väninna, föll af hennes små fötter, emedan äfven de allra minsta voro för stora för henne. Då, just som hon trodde, att hon måste afstå från sin älsklingsidé, har någon — kan ni gissa hvem? — räddat oss i nöden. Jo, Larose, Maries rival, som i sista ögonblicket sände oss en liten bondflicka, som var egarinna till de allra nöttaste små träskor, man kan få se.»

Hertiginnan skrattade och fann historien förträfflig; den flög från loge till loge, man såg träskorna i hast med andra ögon än förut och instämde i det allmänna bifallet, då abbé de Voisenon, uppfarande från sin plats, förtjust utropade till publiken: »Se då närmare på dessa träskor och beundra dem! — de först lära skådespelarne, huru de böra gå!»

Segern var afgörande för den förtjusande Favart, och Mlle Larose måste inom sig tillstå, att hon sjelf förbjelpt rivalen till densamma.

Musikpressen.

På Abr. Hirsch's förlag har utkommit af Alfred Grünfeld: *Serenad* för Piano. Pris 60 öre.

Icke allenast såsom ett minne af den nyligen här konserterande komponisten, utan äfven såsom ett i och för sig behagligt, melodiskt salongsstycke förtjenar denna serenad att rekommenderas hos den musikaliska allmänheten. Några tekniska svårigheter finnas ej i det samma att öfvervinna.

Från Scenen och Konsertsalen.

Kgl. Operan. Mars 1. Verdi: *Aida* (Aida, Amneris: fru Östberg, frk. Nordgren). — 2. *4-de Symfonikonsertern.* 1. Brahms: Symfoni nr 2, D-dur; 2. Beethoven: Piano-konsert, Ess-dur (hr Felix Dreyschock); 3. Bach, C. Ph. Em.: Symfoni nr 3, F-dur (komp. 1776); Wagner: Förspel till »Mästersångarne». — 3, 7. Boieldieu: *Hvita frun på slottet Avenel*. — 4. Auber: *Den stumma från Portici*. — 5, 14. Vermländingarne. — 6, 8. Bizet, *Djamileh*; Mehul, *Josef i Egypten*. — 9. Fru Charlotte Strandbergs afskedsföreställning: Adam, *Alphyddan* (Betly: fru Charl. Strandberg; Daniel, Max: hrr Nils-son, Nygren); Donizetti: *Regementets dotter* (Markisinnan af Streckenfeldt: fru Charl. Strandberg; Marie: frk. Klemming; Tonio Sulpiz, Hortensius: hrr Strandberg, SELLER- gren, Grafström). — 10. Mehul: *Josef i Egypten*, Adam: *Alphyddan*. — 11, 13. Adam, *Alphyddan*, Donizetti: *Regementets dotter*. — 12. Adam: *Alphyddan*; konsert: violinisten frk. Gabriele Wietrowetz' första upptr. (Mendelssohns konsert, Andante ur

6:te violinkons. af Spohr, Mazurka af Zarzkycki; aria ur »Barberaren i Sevilla» (frk. Karlsruhn). — 15. Donizetti, *Regementets dotter*; Ballett.

Vasa-teatern. Mars 1—10, 12. Offenbach: *Riddar Blåskägg*. — 13. Offenbach: *Pariserlif*. — 14. Suppé: *Boccaccio*. — 15. Costé: *Kolhandlarne*.

Södra teatern. Mars 1—4, 5. Auber: *Hälften hvar eller Hin ondes andel* (Carlo Broschi: fru Ol. Moe).

Vetenskaps-Akademien. 4:e och sista kamarmusik-soarén af Hr Aulin, Sjöberg, Bergström, Carlsson. Beethoven: Stråkvartett, Ess-dur, op. 74; Grieg: Stråkvartett, G-moll; Brahms: Sonat för piano och violin, G-dur, med bitr. af en musikalskarinna.

Fru Charlotte Strandbergs afskedsföreställning egde naturligtvis rum inför en fullsatt salong, som ville bringa den såväl genom sin talang som genom sin långvariga verksamhet vid vår opera meriterade sångerskan ett sista tack och farväl. Man såg ock denna afton i salongen många af »gamla stammen», som följt konstnärinnan på hennes sceniska bana, och dem hon mångfaldiga gånger skänkt nöje med sin konst. Att hon för 25 år sedan sist uppträdde i det parti, Betlis rol i »Alphyddan», hvari hon denna afton först framträdde, kunde man knappast ana, då man såg med hvilken ungdomlighet i spel och friskhet i röst hennes Betli ännu rörde sig på scenen. Ännu mindre kunde man finna hennes markisinna Streckenfelt i »Regementets dotter» föråldrad för scenen. Emellertid var det sista gången hon visade sig för vår operapublik, och den varma, värtaliga hyllning som då egnades henne i form af applåder, lagerkransar, buketter och otaliga inropningar intygade tillräckligt att Charlotte Strandberg vid afskedet från kamrater vid scenen och gamla vänner i salongen efterlemnar hos dem ett minne som konstnärinna, hvilket ej så snart skall förblekna.

»Alphyddan» och »Regementets dotter», hvilka pjäser sedan gifvits upprepade gånger, hafva för öfrigt med sin nya rolbesättning vunnit publikens rättmätiga gunst. Fru Edling har nu inträdt i Betlis rol, hvari hon naturligt nog gör stor lycka, och fru Wilh. Strandberg har återfått markisinnaus parti i Donizettis opera. Hufvudpersonerna i »Regementets dotter» ha fått lyckliga representanter särdeles i fröken Klemming och herr Strandberg. Den förras välljudande röst, goda föredrag och hurtiga spel i föreling med den behagliga apparitionen gör hennes Marie till en af hennes bästa framställningar. Som Tenio väcker hr Strandberg en lika stor som behaglig öfverraskning, då han här med sin kända vackra sång äfven förklarar en naturlig liflighet i spel, i åtbörder och mimik, som han förr aldrig visat, och som lofvar godt för denne, i musikaliskt hänseende så begåfvade sångare, såsom operaartist. Äfven hr Sellergren inlade mera lif och rörlig-

het i sin rol, än man kunnat vänta af hans i allmänhet något tunga sång- och spelsätt.

För de nyssnämnda sångpjäserna hafva »Djamileh» och »Josef» fått lemna rum. Det förstnämnda stycket borde genom blotta komponistnamnet locka till bekantskap och innehåller dessutom musikaliska godbiter som icke äro att förakta, hvarjemte utförande och uppsättning äro tillfredsställande; emellertid syns publiken kall för nyheten, — den publik som försummar bekantskapen. Denna fränsäger sig dock dermed rätt att klaga öfver bristande nyheter på repertoaren; för att en teaterstyrelse skall våga sig på sådana borde den musikaliska allmänheten känna sig förpliktad att sjelf taga notis om nyheter, då kunde åtminstone en sådan gifvas utan för stor risque. Våra sista operanyheters öde lemna en bedröflig illustration till denna för operan menliga lojhet hos publiken att lära känna nya verk och uppmuntra till sådanas uppsättning. I Méhuls »Josef» uppbär hr Hagman titelrolen med framgång och ger en tilltalande bild af Joseph; den starka rösten kräver dock stundom mera mjukhet och moderation i behandlingen, kören af bröderna besitter goda solokrafter och såsom Jakob har hr Lundqvist ett högst tacksamt parti. Fröken Jungstedt, som vi hört i Benjamins rol, sköter denna förträffligt och hennes präktiga röst gjorde sig högst förmånligen gällande vid sidan af hr Lundqvists särdeles i deras vackra duett i tredje akten. Vi äro teaterstyrelsen tackssamma för upptagande af denna gamla klassiska opera.

Fjerde symfonikonserten hade med sitt goda program lockat fullt hus. Brahms präktiga D-durs symfoni, hvilken senast gafs under L. Normans direktion 1879, väckte nu ej mindre intresse och Allegettot, tredje satsen, bisserrades. Den Bachska gamla symfonien var äfven en bekantskap af värde; i Beethovens konsert lyckades hr Dreyschock vinna publikens bifall i den grad, att applåderna efter densamma kunde tydas såsom anhållan om ett extranummer, hvilket dock uteblef. Sista numret, Wagners förspel till »Mästersångarne», blef mottaget med stormande bifall, hvarför hofkapellet annu en gång underkastade sig ansträngningen af dess återgifvande.

Den opera-konsert hvarvid violinisten fröken Gabriele Wietrowetz uppträdde var, underligt nog, fåtaligt besökt, men den för oss obekanta artisten framkallade lifligt bifall med sitt konstnärligt fulländade spel, sin rena klangfulla ton och flärdlöst uppträdande. Fröken Karlsruhn föredrog med briljant koloratur den gamla bekanta arian ur »Barberaren». Med 4:de kamarmusik-soarén afslutades säsongens serie af dessa gedigna musiknöjen och det på ett värdigt sätt med Beethovens

sköna harpkvartett, Griegs genialiska stråkvartett och en intresseväckande duosonat af Brahms, hvari hr Aulin, som i denna skötte violinpartiet med särdeles schwung, hade till biträde i pianostämman en musikalskarinna, hvars smak och verkligt artistiska föredrag väckte allmän beundran. Vi hoppas att dessa soaréer måtte förnyas under nästa säsong.

Grefvinnan Grabow-Taubes konsert, som hade en mera privat karakter gafs oss ej tillfälle att bevista. Naturligtvis kunde den omtyckta sångerskan fägnas sig åt fullt hus och rikt bifall.

Från in- och utlandet.

Kgl. Operan. »Harald Viking» af Andr. Hallén är i dagarna färdig att gå öfver scenen. Derefter torde följa närmast »Trollflöjten» och »Hugenoterna» med fru Östberg som drottningen och fröken Klemming såsom Valentine. En repris af »Mignon» förberedes med fröken Jungstedt i Fredriks parti, hvilket här aldrig sjungits af ett fruntimmer. »Hoffmans äfventyr» Offenbachs förnämsta och sista verk torde också komma upp på operascenen. Det gafs som bekant å Nya teatern i slutet af 1881 med fru Östberg och hrr. Fritz Arlberg och Kloed i hufvudrollerna.

Fröken Anna Klemming, som med hvarje ny rol på Kgl. operan gjort sig förtjent af allt större sympatier och, efter hvad vi förespått, blifvit en högst värderik acquisition för denna scen, hade endast till februari månads slut uppgjort kontrakt med teaterstyrelsen i afsigt att i början af mars företaga en studieresa till utlandet. Emellertid har hon nu låtit öfvertala sig att förnya kontraktet till spelårets slut i midten af juni, hvilket är en glädjande under rättelse för våra musik- och operavänner.

Herr Emil Linden förbereder till Maria bebådelsedag d. 25:te d:s en matiné i Berns' salong med biträde af hufvudstadens förnämsta lyriska krafter.

Vokal- och Orgelkonsert gifves med biträde af Cecilia-Föreningens sångkör, under direktion af hr A. Hallén, samt fröken Wellander och hr Tor Aulin i Jakobs kyrka af direktör Wilh. Heintze d. 24 mars kl. 8 e. m. enligt ett värdefullt program, som redan varit synligt i tidningarna.

Franz Rummel, den på senare år mycket omtalade utmärkte pianisten, annonserar konsert i Musikalska akademien den 25:te d:s. Biljettanteckning till konserten kan ske i Abr. Lundquists hofmusikhandel —. Franz Rummel, född i London d. 11 jan. 1853 (af tyska föräldrar från Wiesbaden) är lärare vid Sternska konservatoriet i

Berlin. Herr Rummel, som jemte vår landsmaninna frök Ellen Nordgren och flere operaartister assisterade vid journalistföreningens årsfest i Köpenhamn d. 11:e d:s, skördade der stormande bifall för sitt spel.

Teaterfrågan. Öfver teaterbyggnadskonsortiets förslag till teaterfrågans lösning genom uppläggande af ett premieobligationslån har regeringen beslutat infordra utlåtande af öfverintendentsembetet och, genom öfverståthållareembetet, yttrande af stadsfullmäktige. Drätselnämndens första afdelning har tillstyrkt förslaget och beviljandet af det af staden äskade anslaget, som anses böra utbetalas med en tredjedel hvar och ett af åren 1889—91; Beredningsutskottet har förklarat sig i allo dela afdelningens uppfattning af frågan, sålunda tillstyrkande förslaget med de punkter och villkor detsamma innefattar och hvaröfver vi redogjorde i föregående nummer. Utskottet framställer vidare att staden, i fall teaterverksamheten upphör eller det ordinarie riksdagsanslaget icke vidare beviljas, återbekommer af staten sitt tillskott af 600,000 kronor äfvensom att staden skulle åtaga sig att om teaterverksamheten skulle upphöra och någon reservfond då finnas i behåll, använda denna till det kulturändamål K. M:t kan komma att gilla. Utskottet framställer äfven några yrkande angående Strömgatans och Arsenalsgatans reglering i samband med teaterbyggandet och föreslår slutligen: »att åt drätselnämndens första afdelning uppdrages att å stadens vägnar träffa de aftal och vidtaga de åtgärder, som fordras för att, sedan teaterns ombyggnad på det föreslagna sättet beslutats, beslutet må bringas till verkställighet».

Södra Teatern. Hrr. Bosin & Wagners direktörskap öfver denna teater, hvilken under några år stått under deras ledning, upphörde med d. 7 d:s då de lemnade detsamma, hvar på teaterns sällskap beslöt att spela för egen räkning. För detta ändamål har det bland sig utsett en styrelse, bestående af hrr Wagner, Abjörnson, Svedberg och literatören af Geijerstam samt Gustaf Bergström, hvilken tillika fungerar som teaterns direktör. Teatern kommer att fortfarande ega sig åt gifvande af lustspel och farser, och den nya styrelsen har visat sig tillmötesgående mot publiken genom att nedsätta par-kettprisen, likasom förut skett vid Svenska teatern, till 2 kronor. Den korta varaktigheten af fru Moes gästspel vid denna scen synes stå i samband med denna regimeförändring.

Fröken Jenny Norelius, hvars blifvande debut i »Den bergtagna» omtalats har erhållit engagement hos impressarion Van Zandt i Amerika, dit hon med snaraste afreser, hvarför nämnda debut ej kommer att ega rum.

Sällskapet för kvartettsångens befrämjande. Prisenämndens utlåtande angående den af sällskapet för år 1888 anordnade täflingen blef den 18 Febr. känt. Till densamma hade inkommit 36 kompositioner under 19 olika motton.

Första priset lär tillfallit musikdirektör A. Körling i Ystad. Det andra ansågs ej böra utdelas, hvaremot det tredje priset tillerkändes musikdirektören A. Enderberg i Hudiksvall.

Prisenämnden utgöres som bekant af statsrådet G. Wennerberg, musikaliska akademins sekreterare d:r W. Svedbom samt dess kamrerare J. Bagge.

Svenska sångartister i utlandet. Hr John Örtengren befann sig i slutet af febr. i Chicago, der han den 10. de gaf konsert i Brands' Haal. — Hr Joh. Elmlblad kommer enl. »Signale» att med detta spelår lemna hofteatern i Berlin. — »De svenska nationalsångarna» gäfvö d. 6 febr. konsert i Filadelfia, iklädda nationalkostymer. Bland de 3,000 åhörarne funnos omkr. 300 svenskar, som synbarligen gladdes att åter få höra hemlandstoner. — Fröken Augusta Öhrström konserterar med stor framgång i Amerika. Särdeles gör hon furor med svenska folkvisor. Hon skulle i slutet af mars sjunga i Steinway-Hall i Newyork,

Förlofning har ingåtts mellan den älskvärda och uppburna svenska violinisten Anna Lang, som länge vistats i England, och hr Edvyn Wolseley, sekreterare och kontorschef för »African Gold Share Investment Co. Lim.» i London. Herr W. är af en mycket gammal ansedd släkt, kusin till generalen lord Garnet Wolseley, och har gjort sig bekant som mycket begäfvad amatörsångare.

Fröken Gina Oselio har nu debaterat på K. operan i Petersburg i Boitos »Mefistofeles» med stor framgång. I synnerhet gjorde, likasom här, fängelse-scenen ett mäktigt intryck och inledningsarian till och med bisserades. Hon blef inropad flere gånger efter hvarje akt.

Gabriele Wietrowetz, som nyligen lät höra sig på kgl. operan, är en af Joachims talangfullaste elever. Hon har konserterat med framgång i flera tyska och österrikiska städer, i London etc, öfverallt berömd för sitt gedigna, flärdlösa spel. Joachim brukar sjelf dirigera vid hennes konserter och hon har ofta haft förtroendet att undervisa i mästarens violinklass. Ett annat förtroendebevis är att hon på sina konsertturer får begagna Joachims dyrbara Guarnerius-instrument. »Signale's» återblick på musikåret 1888 upptager henne bland de konserterande qvinliga violinisterna jemte Marie Soldat, Tere-sina Tua, Marianne Eissler, ungrarinnan Mille Neusser och italienskan Met-taura Torricelli. Gabriele Wietrowetz

är född i Graz och gjorde sina första studier i hemlandet innan hon fick sin egentliga utbildning hos Joachim, hvars stråkföring och spelsätt man mycket väl känner igen hos eleven.

»Alphyddan» och »Regementets dotter». Af dessa sångpjäser, som nu stå på kgl. operans spellista, gafs »Alphyddan» för första gången i Stockholm 1837 i Crusells öfversättning, upplefde sin 50:e föreställning 1842, sin 100:e 1863 och har icke förekommit å k. operans repertoar sedan januari 1878, då stycket uppfördes 134:e gången. Några år efter det »Alphyddan» införlifvades med den svenska operascenen, gjorde »Regementets dotter» sitt inträde der år 1845, med den af N. W. af Wetterstedt verkställda öfversättningen. Donizettis qvicka opera comique vann en lika snabb popularitet som »Alphyddan». 1857 hade den gått 50 gånger öfver operascenen, år 1869 100. »Regementets dotter» gafs här senast i april i fjor för 179:e gången då fröken Vendela Andersson med öfverlägsen talang utförde Maries rol.

»Joseph i Egypten.» Efter flere års hvilat har detta Méhuls populära skådespel med sång återupptagits på kgl. operan. Stycket framträdde för första gången på scenen å Théâtre Feydeau i Paris i februari 1807. Det öfversattes till svenskan af C. G. Nordfors och rollerna utdelades på hösten 1817, men stycket kom, märkligt nog, icke till uppförande förr än närmare fyratio år senare, den 15 oktober 1856. »Joseph» väckte med ens Stockholms-publikens sympatier och hade vid slutet af året redan gått för 14 fulla hus, en framgång, hvartill Olof Strandberg i titelrollen väsentligt bidrog. »Joseph» gafs fortfarande intill 1861, förekom derefter på repertoaren åren 1764, 69, 70 och 1880 men har sedan dess icke gifvits å K. operan.

Utom »Joseph» har K. operan med sin repertoar införlifvat åtskilliga andra af Méhuls verk: »Målaren och modellerna» (1804), »Ung klok och gammal tok» samt »Den föregifna skatten eller Vakten er att lyss vid dörren» (1805), »Ariodant» samt »L'Irato eller den argsinte gubben» (1808), äfvensom »De begge blinde» (1833). Af dessa pjäser har »Målaren och modellerna» samt »Den föregifna skatten» skördat mesta framgången; den förra har gått här tills dato icke mindre än 188 gånger, den senare 102 gånger.

Göteborg. 2 kammarmusiksoaréen, gifven af Elfrida Andree, Herman Irmer och P. J. Ållander d. 13 Febr. upptog: Bargiel: op. 37, Trio för piano, violin och violoncell; Haydn: Marcia, stråkvartett; Andree, Elfrida: Trio för piano, violin och violoncell; Fröken Elsa Stenhammar deklamerade skaldestycken af Victor Rydberg.

Söderhamn. N. T.-kapellet i Gefle företog nyligen, efter hvad A. H. humoristiskt beskriver i Norrlandsposten, en konsertresa hit. »Ändamålet var intet annat» heter det, »än att röfva guld och silfver från Söderhamns befolkning och föra hem så mycket deraf, som på ärligt krigarvis kunde tagas för att foga en ny liten ruta till den grundplåt, hvarpå de obotligas hem i Gefle skall byggas». Konserten egde rum i kyrkan under direktör Björkegrens ledning och inleddes med en konsertouverture af Reissiger. Vidare gafs en »Lied ohne Worte» af Mendelssohn, Adr. Dahls vackra lofsång med violin- och pianoackompagnement, Svendsens fina arrangement af Gotlandsvisan »Allt under himlens fäste», aria ur »Elias», kör ur »Nebukadnesar» etc., i allt 12 nummer, det sista var en ståtlig triumfmarsch af dir. Björkegren. Applåder förekommo ej på grund af konsertlokals beskaflenhet men i stället uppträdde efter konsertens slut prosten Kihlberg på predikstolen och helsade på Söderhamns amatörers vägnar grannstadens amatörer. Han talade om tonernas uppgift att uttrycka hvad som ej kan uttryckas i ord och önskade att vi måtte lära oss att älska det sköna, men betonade, att det sköna var syskon till det goda och det sanna och att vi borde älska dessa tre Guds barn härnere för att en gång kunna fullständigare lära känna dem deruppe. Talaren frambar församlingens tack till Geflegästerna och önskade dem ett »Välkomna åter». Prosten K. lär sjelf vara framstående musikkvän. Icke mindre än 1100 biljetter lär ha sålts till konserten, och konsertgifvarne voro sedan af åtskilliga Söderhamnsboar bjudna på soupé och en angenäm afskedsfest.

Carlberg'ska teatersällskapet gästas för närvarande staden och har bl. a. på repertoaren haft »Lilla Helgonet» och »Farinelli». Å Stadshotellet uppträder ett »operasångaresällskap» bestående af två fröknar, Rendal och Wiberger, samt en hr Hedin.

Kristiania. Fru Emma Engdahl, den bekanta finska sångerskan, som med så stor framgång uppträdde på kgl. operan i Stockholm i början af 1887, har på mycket fördelaktiga villkor engagerats för ett gästspel här och i Bergen.

— En ny teater skall med snaraste uppföras här; både norska och utländska artister skola inbjudas att täfla om ritningar till densamma.

Paris. Mlle Emma Hayden Eames, en ny »stjärna», hvars debut, på Stora operan med mycket intresse varit motsedd, uppträdde å denna scen d. 13 d:s såsom Julia i Gounods »Romeo och Julia» med fullständig framgång oaktadt sångerskan först var mycket besvärad af »rampfeber». Hon är en 20-årig, vacker, högväxt och blond amerikanska af god familj, och har

gjort sina sångstudier för fru Marchesi i Paris.

Wien. Irene Abendroth är namnet på en tysk »stjärna» som nyligen debuterat på hofteatern här som Amina i »Sömngångerskan». Prof. Hanslick, den bekante musikkritiken, säger om henne: »Den ungdomliga sångerskan — hon är endast 17 år — besitter en ovanlig teknisk färdighet, som ger sig till känna ej blott i staccato utan äfven i bundna passager, i synnerhet i långt uthållna drillar, hvilka göras med utomordentlig lätthet.» Röstens, en väl utbildad hög sopran, är emellertid ganska tunn, så att den ej gör sig nog gällande i ensemblen. Den dramatiska förmågan visar sig ännu utvecklad.

»**Saracenskan**» är namnet på en hittills utgifven opera i 5 akter af Richard Wagner, hvartill planen i manuskript anträffats hos afidne domkyrkoorganisten Greith i München, hvars enka erbjudit det åt Richard Wagnerarkivet i Baireuth. Första utkastet till operan gjordes 1841, den mera detaljerade skissen är daterad 1843.

Dödsfall.

Bunko, Franz, namnkunnig zigenarviolinist, den siste kvarlevande af triumviratet Bunko, Racz, Berkes, har afidit i Pest 75 år gammal. Han var på trettioalet den ungerska aristokratiens favoritmusiker och saknades aldrig med sitt kapell vid aristokratiska fester. Då han för 7 år sedan var i London presenterade honom Joachim, som då konserterade der, för drottning Victoria med de orden: »Denne gamle man är den bästa ungerske zigenarmusikern.» Han efterlemnar fyra söner som träd i faderns fotspår som musiker.

Davidoff, Carl, berömd violoncellvirtuos och musiker, född d. 16 mars 1838 i Goldingen i Kurland, afled d. 24 febr. i Petersburg. Han erhöi sin utbildning dels i Moskwa dels i Leipzig, der han 1859 blef anställd som solovioloncellist vid Gewandhausorkestern och lärare vid konservatoriet. 1862 kallades han till Petersburg såsom solovirtuos och professor vid det nybildade konservatoriet, hvars ledning han öfvertog 1876 och innehade till början af 1887, då han efterträdades af Anton Rubinstein. Sedan begaf han sig åter på konsertresor och var en firad gäst i Tysklands konsertsalar. Först nu i vinter måste han för sjuklighet upphöra dermed. Davidoff har genom talrika verk för sitt instrument samt kammarmusik- och orkestersaker vunnit ett godt namn som komponist.

Hauptner, Thuiskon, kgl. musikdirektör, † i Berlin d. 9 febr. 67 år. Han var på femtio- och sextioalet

jemte Conradi Berlins populäraste kompositör af lustspelsmusik. För den svenska publiken är han bekant genom det på Södra teatern 1885 gifna sångspelet »Den lilla sångfågeln». Han har utgifvit »Deutsche Gesangschule» och verkat som sånglärare och dirigent för sångakademien i Potsdam. För ej länge sedan utkom i svensk öfversättning af Bengzon en »ny theoretisk och praktisk sångskola» af honom.

Stör, Karl, hofkapellmästare i Weimar och Liszt's efterträdare derstädes, död der i jan. 75 år gammal. Han har gjort sig mest känd genom sin musik till Schillers »Glocke».

Tamberlick, Henri, berömd italiensk tenor, f. den 16 mars 1820 i Rom, † i Paris d. 14 mars. Han studerade först teologi men egnade sig sedan åt sångkonsten, debuterade 1841 i Neapel och väckte stor uppmärksamhet samt har sedan sjungit på de flesta teatrar i Europa och äfven i Amerika.

Rättelse.

I n:o 4 sid. 28, spalt 3, rad 18 ndfr. står *Sarasate*, läs: *Sauret*. I n:o 5 första sidan, 2 spalt, rad 16 ndfr. står *O. Schubart*; läs *D. Schubart*; sid 38, spalt 1, rad 33 och 34 står *Kolhanlarne*, läs *Kolhandlarne*; sid 40, sista spalten, rad 3 ndfr. står *af*, läs *af*.

Breflåda.

Till »*Prenumerant*», som klagar öfver tidningens försenande, få vi meddela: dels att Red. utlofvat tidningens sändning 2 gånger i månaden (se anmälan) och att utgifningsdagen icke derför bestämdt är den 1:a och den 15:e i hvarje månad, hvilka data dock måste fixeras för halfmånadsrevyen. Att tidningen kommer till landsortens bokhandelsprenumeranter »långt efter sedan den är anmäld i tidningarna »såsom utkommen» beror på att somliga bokhandlare icke ha daglig sändning från bokhandelsexpedition här i Stockholm, genom hvilken tidningen requirerats, hvilket alltså vällar försenande. För landsorten är derför bäst, hvilket vi också annonserat, att prenumerera på posten, då postnypflan både är lättare att expediera och kommer prenumeranten fortare till handa.

— *Gammal Prenumerant* tacka vi för det vänliga omdömet om våra musikbilagor. Beträffande det stycke, som är föremål för edra anmärkningar kan vi väl ha rätt att definitionen ej fullt svarar mot titeln, men denna var ju bestämd af komponisten och icke af oss. Hvad nu denne och hans kompositioner beträffar, så har han inom vår musikverld ett godt anseende, ja anses såsom en af våra förnämsta komponister för närvarande. Om i vår sista musikbilaga ett nummer af de fem skattat åt »den nya stilen» med ett stycke af en af mången här omtyckt komponist, så torde detta tillmötesgående mot hans och hans »skolas» beundrare ej vara så klandervärdt. Vi ha emellertid sökt och skola alltmer söka att göra bilagan på en gång populär och värdefull, så vidt tidningens förmåga medgifver.

Redaktionen.

I herrar Sånglärares benägna åtanke rekommenderas den i bokhandeln nyligen utkomna andra upplagan af

Sånglära

för folkskolor och allmänna läroverkens lägre klasser.

af

N. Hagström.

Lärare i sång och musik vid Helsingborgs h. allmänna läroverk.

Första kursen. Pris 1 krona.

Flera framstående fackmän både inom och utom landet hafva vitsordat denna lärobok och torde nedanstående omdömen om densamma beaktas.

Ehuru förevarande Sånglära är afsedd för skolan har den dock sin nytta för dem, som studera sången i en högre mening, eller som önska ernå artistens ståndpunkt. Det gäller för hvarje sångare att i främsta rummet ega en väl ordnad andhemtning jemte en tydlig artikulation för att kunna väl frambara det som skall sjungas.

Till en god vägledning härvidlag tjena de af författaren gjorda antydningarna om andhemtningen jemte de afbildningar, som framställa *munnen* och *läpparnas* olika ställning för de olika vokal- och konsonantljuden. Munnen och läpparna såsom resonansbildare äro för tonens tydlighet och skönhet väsentliga faktorer, och lika viktiga, som någonsin andhemtningen är för tonens rätta bildande.

Och då för båda dessa till sångkonsten hörande delar framställas, i afdelningen 2 »Om tonbildnings- och språkljudöfningar», sunda principer af författaren, anser jag en hvar, som med allvar önskar arbeta sig fram till konstens mål, böra göra sig bekant med denna »Sångläras» värderika innehåll, synnerligast som framställningen är både klar och lättfattlig.

Stockholm den 15 Febr. 1889.

Hugo Beyer.
Sånglärare.

»Undertecknad, som vid sångundervisningen i Karlstads h. allm. läroverk under flera år använt »Sånglära för folkskolor och allmänna läroverkens lägre klasser» af N. Hagström, får härmed intyga, att läroboken befunnits för ändamålet särdeles lämplig, hvadan den med fullt berättigande torde kunna rekommenderas till herrar sånglärares beaktande. Den nyligen utkomna andra upplagan af lärobokens första kurs har tillökats med två nya afdelningar, af hvilka den ena innehåller »tonbildnings- och språkljudöfningar», särdeles lämpliga att befordra ett mera vårdadt sångsätt än det, som vanligen förekommer i våra skolor, och den andra enstimmiga sångstycken, afsedda för öfningarna i gehörsång, hvilka, enligt författarens undervisningsplan, på ett lägre stadium böra användas omvexlande med de öfriga i boken förekommande öfningarna. Genom begge dessa nya afdelningar har bokens värde utan tvifvel i väsentlig grad ökats. Författarens förord till andra upplagan torde för den mindre erfarne sångläraren vara särdeles beaktansvärdt.

Karlstad den 19 Jan. 1889.

C. W. Rendahl.
Musikdirektör.

Det är en sak för sig att skriva sångböcker till skolornas bruk. Det göres oupphörligen försök i detta hänseende af dem, som hafva musiken till sin hufvuduppgift, hvilket härleder sig från den origtiga uppfattningen, att, blott man har förutsättningarna för att vara musiker, så har man på samma gång betingelserna till att leda sångundervisningen i skolorna och dermed berättigandet att utgifva sångböcker. Ett är att vara musiker — ett annat att vara sånglärare i skolan och skolsångboksutgivare. Den första egenskapen medför långtifrån alltid kvalifikationer till den sista. Skolan har sina egna särskilda uppgifter och sina särskilda medel till dessas uppnående, hvilka man måste hafva i grund och botten studerat och för hvilka tillägnande man måste ega naturliga anlag, för så vidt man vill tänka på att utgifva böcker till skolans sanna kraf och nytta.

Det är glädjande, när förmågan som musiker paras med den pedagogiska insigten; då först äro alla betingelserna gifna för en fruktbringande verksamhet i skolans tjänst, men också först då bör man själf tänka på att blifva utgifvare af sångböcker, hvilka ju icke allenast böra vara uttryck af musikalisk smak, utan på samma gång känneteckna sig såsom norm och rättesnöre för undervisningens hela form och ledning.

Herr Direktör Hagström, som i dessa dagar utgifvit en sångbok med titel: »Sånglära för folkskolor och allmänna läroverkens lägre klasser», förenar hos sig alla betingelserna för att tillfredsställande lösa denna uppgift. Herr H. är en ansedd sånglärare och en genombildad musiker, som med värme och lefvande intresse sysselsatt sig med skolsångundervisningen och i detta hänseende gjort omfattande studier, hvilka nu bära god frukt. För några år sedan hade jag själf tillfälle att öfvervara en sångtimme i Helsingborg vid dess h. allm. läroverk, och jag vill uttala mitt varmaste erkännande af de resultat, hvartill Herr H:s förträffliga undervisning har fört.

Det föreliggande arbetet »Sånglära» är på sätt och vis ett nytt system, i det han deri upptagit och inordnat »Språkets ljudlära», hvarmed han afser att uppnå ett tydligt och vackert uttal af sångtexten. Med detta mål för ögonen har Herr H. utarbetat goda och tydliga teckningar, hvilka framställa munnen form och ställning vid uttalandet och sjungandet af de olika vokalerne.

Vid sidan af dessa öfningar innehåller boken en hel musiklära, skriven och anordnad med skolsången för ögonen.

Herr Direktör Hagströms »Sånglära» är ett värdefullt bidrag och hjälpmedel till sångundervisningens befrämjande i skolorna, och ingen sånglärare vid dessa borde underlåta att göra sig bekant med densamma; detta skall alltid vara ett sant nöje.

Kjhb. den 10 November 1888.

W. Sanne.
Sånginspektör.

Till våra prenumeranter

Genom oväntadt försenande af porträttet har detta nummer blifvit fördröjd, hvilket torde benäget ursäktas.

Ewald Gläsel Musikinstrumentfabrik.
Markneukirchen i Sachsen levererar alla slags sträng- trumm- & blåsinstrument. Första fördelaktigaste rekvissionsort. Garanti för reel behandling. Återförsäljare sökas. (G. 14036.)

J. LUDV. OHLSON

STOCKHOLM

16 Regeringsgatan 16

Flyglar, Pianinos och Orgelharmnier af de bästa svenska och utländska fabriker i största lager till billigaste priser under fullkomligt ansvar för Instrumentens bestånd.

Obs.! Hufvuddepot för Blüthners verldsberömda Flyglar, samt Rö-nischs & Steinweg Nachfolgers utmärkta Pianinos.

Nytt i instrumentväg!

Hos **Palm & Stadling,**
40 Malmiskilnadsgatan 40,

inkomna Pianon från Hofleverantör Franckes i Leipzig berömda fabrik, för sedda med

Paul von Jankós patentklaviatur, hvars förnämsta företräden framför den vanliga äro: handens naturliga läge, derigenom att tummen rör sig på ett längre register än de öfriga fingrarna, hvilka ej heller behöfva föras in emellan halftonerna, större anslagsvidd, så att en barnhand lätt griper oktaven, fingersättningens likhet i alla tonarterna samt förhöjd säkerhet i anslaget.

PEDALPIANINON,

afsedda för orgelelever.

Lager af Flyglar, Pianon och Orglar från 10 berömda utländska firmor.

Stort lager af **Gitarer**, Violiner, Flöjter, Klarinetter, Dragspel m. m.

Billiga priser! Lätta betalningsvillkor!

PALM & STADLING,

40 Malmiskilnadsgatan 40.

RUD. IBACH SOHN,

Kgl. Preussisk Hofpianofortefabrik.
Barmen, Neuerweg 40. (Grundad 1794).

Flyglar och Pianinos

hvarje storlek och utstyrsel. Hålla utmärkt stämning. Solidaste konstruktion, ädel, stor sympatisk ton. Absolut garanti. Kataloger etc. gratis och franco.

INNEHÅLL: Felix Dreychock (med porträtt).

— Pianot, dess historik, teknik och utveckling af stilen. — Följetong: Den revolutionära sångerskan af M. Hannsen — Musikpressen. — Från Scenen och Konsertsalen. — Från in- och utlandet. — Dödsfall. — Rättelser. — Breflåda. — Annonser.